

שירת הסביבה

שחיטה כשרה /
שירה סתיו

עורכת המדור: ד"ר עדנה גורני
ednagorney@yahoo.com

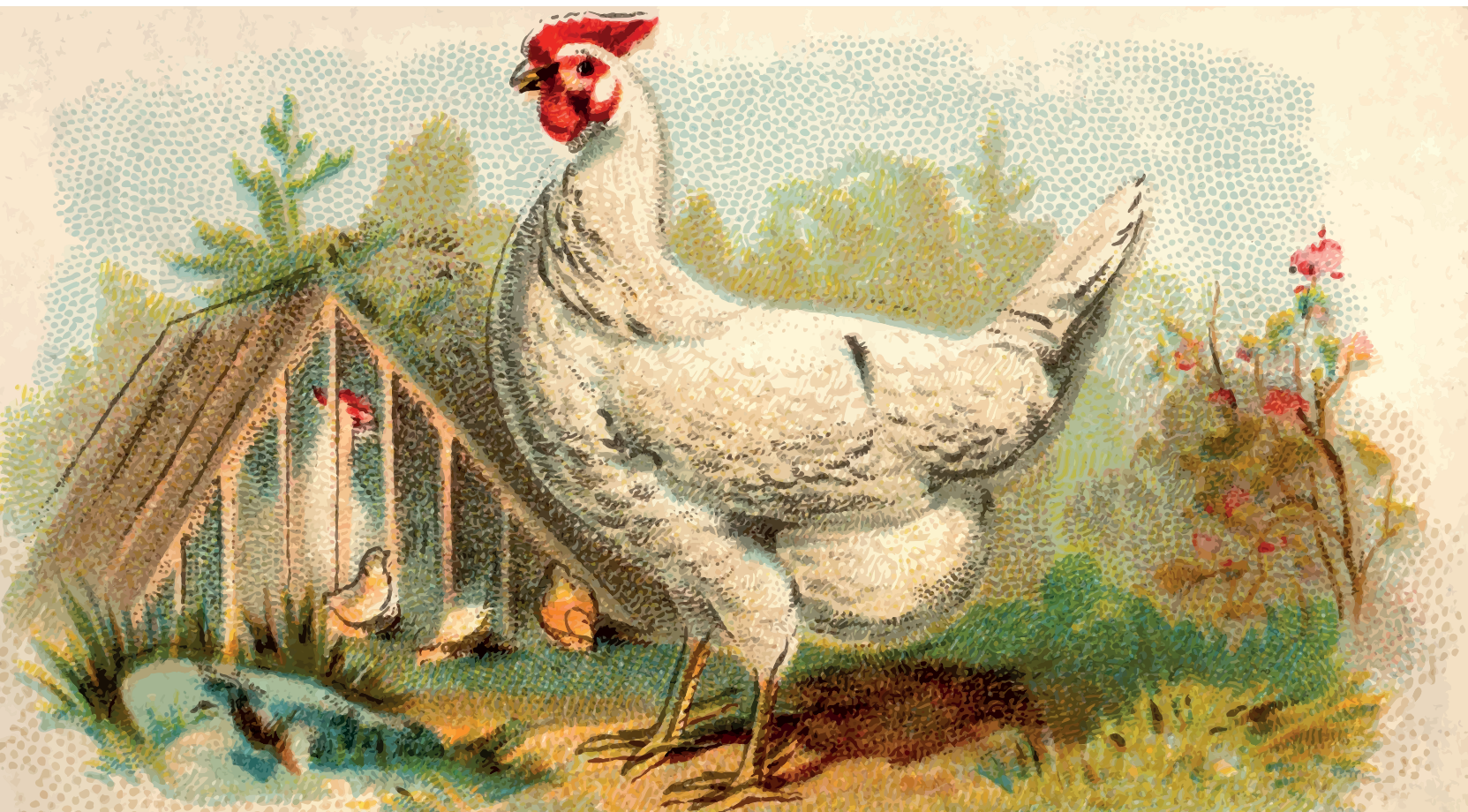
בְּכֵל יוֹם שְׁלִישֵׁי שְׁלַחַה אוֹתִי אִמָּא / לְשַׁחַט תְּרַנְגוּלוֹת / שְׁלוֹשׁ אוֹ אַרְבַּע /
עֲמָדוֹ צְפוּפוֹת בְּסַל הַפְּלֶסְטִיק הַיֶּרֶק / הַמְתַּמְלֵא בְּפֶרֶשׁ / וּפּוֹחֶדוֹת מְאוֹד.
/ לְטַפְתִּי אֶת רֵאשִׁיהֶן לְהַרְגִיעַן / וּכְשֶׁנֶּקֶב הַשּׁוֹחֵט אֶת צוּאָרָה שֶׁל הָאֲחַת /
הַפֶּה אוֹתָהּ לְהַגִּיר אֶת דָּמָהּ / שְׁפָתָיו מְמַלְמְלוֹת תְּפִלָּה, / סוֹבְבֵתִי אֶת הַסַּל
/ שְׁלֵא יֵרָאוּ מֶה מְצַפֶּה לָהֶן / (גַּם אֶת רֵאשֵׁי סוֹבְבֵתִי). / צְרִיף לְחַכּוֹת עַד
שְׁיַחְדְּלוּ לְהַתְרוֹצֵץ סְבִיב / לְחַבֵּט אֶת פְּנֵפִיהֶן בְּחוּל / וּלְהַתִּיז דָּם מִצְוָאָר
שְׁחוֹט / צְרִיף לְחַכּוֹת עַד שֶׁהַגּוֹף יָדָם / וּלְהַחְזִיר אוֹתָן אֶל תּוֹךְ הַסַּל / הַנְּחַתִּי
אוֹתָן / הָאֲחַת עַל רְעוּתָהּ / יְלָדוֹת רַכּוֹת מְזֻהָמוֹת / אִמָּא בְּפִית הַכִּינָה מִים
רוֹתְחִים / לְהַקְל עַל הַמְרִיטָה / בְּכֵל יוֹם שְׁלִישֵׁי / אֶת הָרֵאשִׁים חֲתַכְתִּי
בְּסַכִּין חַד / צְרִיף לְהַפְעִיל הַרְבֵּה לַחֵץ בְּפֶרֶק הַיָּד / טְמַנְתִּי עִמָּךְ בְּפַח הַזֶּבֶל
/ כְּסִיתִי מֵהָר בְּזֶבֶל אַחַר / שְׁלֵא יִסְתַּכְּלוּ עָלַי / בְּעֵינַיִם / אֶת אֲצָבָעוֹת
הַרְגָלִים צְרִיף לְחַתֵּךְ בְּפֶרֶק / בְּדִיוֹק לְפָנַי הַצְּפָרְנַיִם / שֶׁהִסְתַּכְּלוּ עָלַי /
צִהְבוֹת מִצְעָר וְטִינָה / זֶה טוֹב לְמֶרֶק / גִּלְטִין טְבָעִי / כֶּף אוֹמְרִים / וּלְהַזְהֵר
עִם הַזֶּפֶק הַיֶּרֶק / שְׁלֵא יִתְפּוֹצֵץ לָךְ בִּידָיִם / וַיִּרְעִיל הַכֹּל / מִתִּישָׁהוּ חֲדָלְנוּ
לְמָרֵט אֶת הַנוֹצוֹת / שֶׁנִּדְבְּקוֹת לְאֲצָבָעוֹת, קָשָׁה לְהַפְטֵר מֵהֶן, / קַל יוֹתֵר
לְפָשֵׁט אֶת הָעוֹר / וְזֶה מֶה שֶׁעוֹשׂוֹת נָשִׁים מֵאֵז וּמַעֲוָלָם / כִּכְפָּפָה נְחֻלְצָת
מִיָּד / בְּשִׁתְיָקָה / בְּכֵל יוֹם שְׁלִישֵׁי / וְרִיחַ הַתּוֹעֵבָה עוֹמֵד בְּפִית, / שֶׁנֶּאֱת
הָאֵיבָרִים הַפְּנִימִיִּים / שֶׁנֶּאֱת הַבֵּת הַפְּנִימִית / שֶׁנֶּאֱת הַפְּנִינִים. / וּבִיּוֹם שְׁשֵׁי
הָעוֹף הַמְּמָלֵא / בְּבֶטֶן הַמְּלָאָה / רוֹבֵץ.

מתוך: שירה סתיו. 2102. לשון אטית. הוצאת דביר.

הילדה מסובבת את ראשה. בסיום השחיטה היא מניחה בסל את התרנגולות המתות, רואה בהן ילדות רכות, כמוה, מזהמות בפרש ובחול, אולי בדם. בבית מתקדמות ההכנות למריטה ולבישול. הילדה חותכת את הראשים, מטמינה עמוק בכף הזבל, ומכסה מהר בִּזְבֵּל אָהָר, כדי שהעיניים לא יביטו בה. אבל מהמבט המוכיח אי אפשר להימלט – ציפורני האצבעות מסתכלות בילדה, צִהְבוֹת מִצְעָר וְטִינָה. בזמן ההכנה לבישול יש להיזהר שהזפק לא יתפוצץ וירעיל את התבשיל – נקמה מאוחרת? העיניים, הציפורניים, אפילו הנוצות נדבקות לאצבעות וקשה להיפטר מהן. ריח העוף המתבשל הוא רִיחַ הַתּוֹעֵבָה, / וּבִיּוֹם שְׁשֵׁי הָעוֹף הַמְּמָלֵא / בְּבֶטֶן הַמְּלָאָה / רוֹבֵץ. אין להיפטר מהאשמה.

בְּכֵל יוֹם שְׁלִישֵׁי ילדה נושאת תרנגולות בסל – שגרה של מוות. הילדה מזדהה עם התרנגולות – היא יודעת שהן פוחדות ומנסה להרגיע אותן, ללטף את ראשן. השוחט אינו מתמהמה – ברגע הבא הוא מנקב את צווארה של התרנגולת הראשונה ומגיר את דמה. שחיטה כשרה, כותרת השיר, מחייבת זאת, כיוון שחל איסור על אכילת דם, "כי הדם הוא הנפש". שְׁפָתָיו מְמַלְמְלוֹת תְּפִלָּה, קרוב לוודאי את ברכת השחיטה, מעשי יום־יומי ושגור.

הילדה לא התרגלה למחזה שמתקיים כל יום שלישי. היא מרחמת על התרנגולות, ובזמן השחיטה של הראשונה היא מסובבת את הסל, כדי שהאחרות לא ייאלצו לצפות בסכין, בדם, בהתרוצצות של חבלי המוות. מעשה נוקב, מכמיר נפש, מזעזע. גם



השיר מזמין כל אחת ואחד לחשוב באופן עמוק מה רובץ לנו בבטן, מתי ובאילו נסיבות אנחנו מסובבים את ראשנו, למי אנחנו מפנים עורף.

וביצים, וככאלה כמובן שאינם קרובים לנו ואינם שותפים לנו, ואין לנו אחריות מוסרית כלפיהם.

כותרת השיר אירונית – השחיטה נעשית לפי חוקי הכשרות, אך המשוררת מטילה ספק בכשרות המוסרית שלה. התפילה הנאמרת במהלכה יוצרת ניגוד בין מותו של אדם, שקבורתו מלווה בתפילה מיוחדת, לבין הריגתו המכוונת של יצור חי, שאין בינה לבין התפילה דבר.

השיר מזמין כל אחת ואחד לחשוב באופן עמוק מה רובץ לנו בבטן, מתי ובאילו נסיבות אנחנו מסובבים את ראשנו, למי אנחנו מפנים עורף.

הילדה, או האישה הכותבת שנים מאוחר יותר, או שתיהן, חשות שגאה, אולי לתפקיד המגדרי שהופנם בהן, שאולצו למלא, וְזֶה מֶה שְׁעוֹשׂוֹת נְשִׁים מֵאָז וּמֵעוֹלָם, ואולי מאז הן סולדות מבשר, מאיברים פנימיים, מעוף ממולא.

רוב הילדים שגדלים בישראל כיום ורוב המבוגרים שחיים בה, לא מכירים את התמונה ששירה סתיו מתארת בשיר. הקשר עם בעלי החיים, תרנגולות במקרה זה, לא מתקיים, כי איננו מגדלים את בעלי החיים, ואיננו שותפים לשחיטה, להריגה, אלא קונים בסופרמרקט מוצר ארוז, קפוא בדרך כלל, שאינו דומה לחיה. למעשה, בעלי החיים אינם נתפסים כיצורים חיים, אלא כחומר גלם בתעשיית המזון שמפיקה מהם מוצרי צריכה – בשר, חלב